

SPECIAL
HEROES

Special Heroes: meer leerlingen met een beperking blijvend lid van een sportvereniging

IEDEREEN KAN EEN HELD ZIJN!

DOOR: ERNA MANNEN

“Sporten en bewegen is leuk, vergroot je zelfvertrouwen en geeft kracht.” Sleutelwoorden van Special Heroes, het sportstimuleringsprogramma waarmee scholen voor speciaal onderwijs en sportverenigingen zich inzetten om leerlingen met een beperking structureel te laten sporten en bewegen. Uit recent onderzoek blijkt dat het programma daarin succesvol is en dat de aanpak op zowel leerling- als organisatieniveau werkt.

sportvereniging een belangrijke rol speelt in de maatschappelijke integratie van kinderen en jongeren met een handicap. Sporten vergroot je zelfvertrouwen en het zorgt voor sociale contacten en vriendschappen.

Nauwe samenwerking scholen speciaal onderwijs en sportverenigingen

Binnen het programma Special Heroes werken scholen voor speciaal onderwijs dan ook nauw samen met sportverenigingen en andere sportaanbieders. Dankzij Special Heroes ervaren leerlingen hoe leuk sport en bewegen kan zijn. Ze maken kennis met sport- en beweegactiviteiten die bij hen passen: voetbal, atletiek, dansen, korfbal, boogschieten en nog veel meer. In kennismakingsblokken van zes weken organiseren sportverenigingen en -aanbieders sportactiviteiten tijdens de lesuren. Per schooljaar worden drie verschillende blokken aan de leerlingen aangeboden. Aansluitend aan schooltijd verzorgen sportverenigingen vervolgens een sportaanbod op school of binnen de vereniging. Op deze manier integreren de leerlingen sneller binnen de sportvereniging. Vaak worden ze ook in groepjes lid van een sportvereniging. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de combinatiefunctionaris die zowel de leerlingen als het kader van de sportverenigingen begeleidt. Ook de ouders worden uitvoerig betrokken bij de keuze van een sport en een vereniging.

Sport- en beweegdeelname leerlingen met een beperking blijft achter

Dat sport en bewegen goed voor je is en bovendien een goede invloed heeft op de leerprestaties, zal niemand ter discussie stellen. Maar de praktijk geeft een ander beeld. Zeker als het gaat om de sport- en beweegdeelname van leerlingen met een beperking, want deze is een stuk lager dan van leerlingen zonder beperking. Leerlingen met een beperking zijn bijvoorbeeld veel minder vaak lid van een sportvereniging. Terwijl juist een

+
**HOOGSTE PRIORITEIT LIGT NU
BIJ HET VERDUURZAMEN EN BORGEN
VAN HET SUCCES OP LANDELIJK,
PROVINCIAAL EN GEMEENTELIJK
NIVEAU BINNEN DE DRIEHOEK
ONDERWIJS, SPORT EN OVERHEID**

IN TOTAAL HEBBEN DE AFGELOPEN JAREN 17.406 LEERLINGEN MEEGEDAAN MET SPECIAL HEROES EN KENNIS GEMAAKT MET VERSCHILLENDE SPORT- EN BEWEEGACTIVITEITEN

Flinke stijging aantal deelnemende scholen

De eerste programmaperiode (2009-2012) van Special Heroes is succesvol afgerond. Mede dankzij de enthousiaste inzet van sportverenigingen, vrijwilligers, gemeenten en provincies heeft het programma zich uitgebreid van 41 cluster 3 scholen in 2009 naar 185 scholen in 2012: 7 cluster 1, 14 cluster 2, 130 cluster 3 en 34 cluster 4 scholen. In totaal hebben de afgelopen jaren 17.406 leerlingen meegedaan met Special Heroes en kennis gemaakt met verschillende sport- en beweegactiviteiten.

Vaker lid van een sportvereniging

Het percentage leerlingen dat lid is geworden van een sportvereniging en meer structureel is gaan sporten is in de programmaperiode met 12% gestegen. Dit is een mooi resultaat zeker omdat het lang niet voor iedere vereniging vanzelfsprekend is om sport- en beweegactiviteiten aan te bieden voor kinderen en jongeren met een beperking. Onbekendheid en onervarenheid met de doelgroep, logistiek, hulpmiddelen en extra begeleiding zijn veelgehoorde knelpunten. In samenwerking met sportbonden en gemeenten biedt Special Heroes advies en begeleiding. Bovendien heeft het programma veel specifieke kennis over de begeleiding van de doelgroep. De verwachting is dan ook dat dit percentage de komende tijd zal stijgen, maar daar is wel voldoende aandacht voor nodig.

Voordelen voor een sportvereniging

De sport- en beweegactiviteiten die verenigingen op de scholen voor speciaal onderwijs organiseren, stellen hen in staat om het sportaanbod op de vereniging uit te breiden. Wat goed werkt op de scholen, kunnen ze ook bij de vereniging inzetten. Om verenigingen te stimuleren ervaringen en kennis met elkaar uit te wisselen en de onderlinge samenwerking te bevorderen, organiseert Special Heroes een aantal keer per jaar regionale netwerkbijeenkomsten.

Zo ontstaan bijvoorbeeld initiatieven als het gezamenlijk organiseren van een toernooi. Ook verzorgt Special Heroes regelmatig trainingen 'on-the-job'. Een ander belangrijk voordeel van Special Heroes is dat kinderen en jongeren met een beperking via het programma sneller lid worden van een sportvereniging. Ze hoeven dus minder intensief geworven te worden.

Focus op duurzame samenwerking

Van de scholen die de afgelopen jaren aan Special Heroes hebben deelgenomen, heeft ruim 75% aangegeven ook na afloop van de projectperiode door te willen gaan met Special Heroes en het te verankeren in hun schoolbeleid. Bovendien streven ze naar een duurzame samenwerking met gemeenten en sportverenigingen om dit mogelijk te maken en daadwerkelijk voor elkaar te krijgen dat meer leerlingen structureel gaan sporten en bewegen.

De basis ligt er en de perspectieven voor de continuïteit van Special Heroes zijn goed. Hoogste prioriteit ligt nu bij het verduurzamen en borgen van het succes op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau binnen de driehoek onderwijs, sport en overheid. Van belang is om gezamenlijk te werken aan de grootste knelpunten: vervoer, sportaanbod op maat en professionele begeleiding, bijvoorbeeld door combinatiefunctionarissen. Dit vraagt ook de komende tijd nog flinke investeringen om sport en bewegen blijvend mogelijk te maken voor alle leerlingen in het speciaal onderwijs. Gezien de resultaten en het belang van sport en bewegen voor kinderen en jongeren met een beperking een zeer zinvolle investering.

Samenwerkingspartner Stichting Onbeperkt Sportief bouwt ook met haar andere programma's voort op het succes die de regionale aanpak van Special Heroes kent. Behalve met de scholen voor speciaal onderwijs en sportverenigingen worden

SPECIAL HEROES

Special Heroes richt zich op scholen in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. In cluster 1 en 3 gaat het om leerlingen met respectievelijk een visuele beperking en leerlingen met een chronische ziekte of een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking. In cluster 2 betreft het leerlingen met een auditieve beperking en in cluster 4 leerlingen met ernstige gedragsproblemen en autisme. Special Heroes is een samenwerkingsverband van Stichting Onbeperkt Sportief (voorheen Stichting Gehandicaptensport Nederland), Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) en vanaf 2013 de PO-Raad (tot 2013 de Landelijke Vereniging voor Cluster 3 scholen LVC3), met als doel het sporten en bewegen van kinderen met een beperking een enorme impuls te geven.

samenwerkingsverbanden aangegaan met revalidatie- en zorginstellingen, lokale overheden en bedrijfsleven. ●

Erna Mannen is manager bij Onbeperkt Sportief voor de sectoren revalidatie, zorg en onderwijs, waaronder het programma Special Heroes. Erna is te bereiken via emannen@onbeperktsportief.nl of 030 - 659 73 44.